

Planificarea economică sub monarhia autoritară din România

**(The economic planning under authoritarian monarchy of
Romania)**

Florin GRECU

Abstract. *The article analyzes the economic planning institution under authoritarian monarchy of Romania, 1938-1940. The Superior Economic Council, populated by specialists, had the main responsibilities of planning and economic control. The Superior Economic Council composition will be found in the structures of the National Renaissance Front as well as in the composition of the corporatist Parliament. The appointment of the Members of the The Superior Economic Council by royal decree has highlighted the monarch's desire to have a personal institution, which would be composed of all the important representatives of the Economy, Industry and Finances. The Super Ministry, Ministry of National Economy, headed by Mitiță Constantinescu, have the task of guidance, coordination and encouragement of the progress for the productive forces distribution of production, direction and supervision of importation, and preparation of economic laws. By the Decree of October 1939, the Ministry of National Economy may could decide the syndicalization of all enterprises, from a specific industrial branch, setting concrete tasks of production and selling of goods. The Superior Economic Council was established to coordinate the corporate economy through policies of planism and economic nationalization, but the corporate institution of the Romanian authoritative state was the guild*

Keywords: *The Superior Economic Council, planned economy, authoritarian regime, Mitiță Constantinescu, unions, guilds.*

Introducere

Articolul își propune să analizeze retrospectiv modul în care economia României, în perioada regimului monarhiei autoritare, 1938-1940, a fost centralizată și planificată sub o

instituție care a purtat numele de Consiliul Superior Economic și ulterior de Ministerul Economiei Naționale. Ipoteza de lucru supusă demonstrării intenționează să arate faptul că Mitiță Constantinescu, fostul șef al Băncii Naționale a

României, un apropiat al regelui Carol al II-lea, a avut misiunea regală să pună în operă planul de centralizare a economiei naționale prin intermediul unui super minister numit Ministerul Economiei Naționale. Care a fost retorica regimului și a lui Mitiță Constantinescu, în timpul regimului autoritar? Răspunsul îl vom putea afla din analiza discursurilor reprezentanților epocii și din unele rapoarte ale Ministerului de Interne.

După instaurarea regimului monarhiei autoritare și-a făcut apariția economia planificată, odată cu constituirea Consiliului Superior Economic. Coordonarea politicilor economice de către partidul minister a devenit realitate odată cu centralizarea economiei. Deși a fost creat în 1936, fiind prezidat de Constantin Argetoianu, Consiliul Superior Economic avea drept obiective alcătuirea și punerea la punct a planurilor centrale de investiții, dezvoltare și distribuție.

Cum gândea Constantin Argetoianu, în perioada regimului monarhiei autoritare?

Constantin Argetoianu, de la tribuna Senatului, în ziua nominalizării sale ca președinte, în locul lui Nicolae Iorga, a definit rolul membrului de partid în parlamentul corporatist. Argetoianu, „ca un soldat disciplinat al Frontului”¹, mulțumea parlamentarilor pentru sarcina cu care a fost încredințat, cu ocazia primirii funcției de președinte al Senatului, al Maturului Corp, declarând că „se încadra fără șovăire și reticențe în Frontul Renașterii Naționale și în

regimul creat prin Constituțiunea promulgată în primăvara anului trecut”². Discursul lui Argetoianu de la Senat a constat în faptul că „va păzi regulamentul ca un câine credincios al regimului sub care trăiește”. Senatorul numit de rege era de părere că „de un an de zile, regimul era bun. În acest sens, Argetoianu susținea că regimul autoritar „este mult mai bun decât tot ce am avut până acum”³. Declarațiile de intenție ale senatorului Argetoianu nu sunt definitorii pentru linia generală a parlamentarilor „Legislativului” regal și pentru membrii partidului stat. Supunerea și ascultarea, aplicarea ideologiei noului regim, sunt definitorii pentru sistemele politice cu partid unic care și-au propus control total.

Afinitățile politicianului Argetoianu pentru regimurile autoritare și totalitare nu datau din timpul începerii lucrărilor parlamentului corporatist. Argetoianu era admirator al sistemelor autoritaritare din Italia, Germania și Portugalia, atitudine demonstrată încă din noiembrie 1937, când, fiind în audiență la rege, milita „pentru un guvern totalitar, pentru un guvern al ordinii și autorității, un guvern dincolo de orice alegeri sau tiranie de club”⁴. Gândirea și ideile predictoriale ale lui Argetoianu au fost vizibile și la politicienii dizidenți ai partidelor naționale, personaje care credeau într-un guvern de mână forte, care nutreau sentimente antidemocratice, și antiparlamentare.

În articolul, „Pe marginea unui bilanț”, Constantin Argetoianu aprecia că „noul regim, pentru a pune țara în

apărare, a trebuit să facă în câteva luni, scump și în prispă, ceea ce Regimul Vechiu nu putuse să facă, ieftin și pe îndelete, timp de atâtea ani”⁵. Dictatura regală era considerată ca fiind un proiect cu costuri mult mai mari decât regimul de natură democratică de dinainte de anul de grație 1938. Retorica predictatorială a lui Argetoianu era cunoscută încă din anii 30’. Argetoianu, în scrierile și articolele publicate, era de părere că „dacă regimul politic instaurat în primăvara anului 1938 a putut da roadele pe care le-a dat, în mijlocul unei Europe sdruncinate până la temelie, dacă a putut păstra finanțele și economia țării intacte în conjuncturi internaționale aproape catastrofale, apoi dovada este făcută cu prisosință că acesta era regimul care ne trebuia! Să mulțumim încă odată Regelui Carol că ni l-a dat!”⁶.

Clasa politică românească nu împărțase în totalitate opinia politicianului Argetoianu. Iuliu Maniu și-a manifestat opoziția față de instaurarea noului regim autoritar, precum și opoziția față de desființarea partidelor politice și apariția partidului unic. Elogiul la adresa regimului și a acceptării acestuia de către Argetoianu era unul de natură personală și s-a manifestat în urma numirii sale ca președinte a Senatului corporatist. Pentru că „așa ne trebuia” reprezintă dovada faptului că reprezentanții noului regim, precum și membrii Frontului Renașterii Naționale gândeau în acest mod, iar comportamentul politic s-a manifestat prin descătușarea discursului radical la

adresa partidelor politice și a democrației parlamentare. „Așa ne trebuia”, reprezintă dovada disprețului față de monarhia constituțională.

Economia de stat: planificare și control

Despre Consiliul Superior Economic aflăm detalii din ziarul *Universul*, unde au fost expuse rațiunile înființării Consiliului de către Patriarhul Miron Cristea. Astfel, Primul Ministru considera că „guvernarea actuală va întreprinde o operă constructivă într-un cadru excepțional. Pentru ca eforturile să nu fie dispersate și randamentul muncii micșorat, se va întrebuița metoda planificării. Un Consiliu Superior Economic, recrutat cu grijă dintre cei mai distinși specialiști, va întocmi un plan de lucrări pe o perioadă determinată de mai mulți ani. Acest plan va prevedea, într-o ordine de urgență bine chibzuită, problemele care cer o rezolvare în îndoita preocupare de a pregăti statul român să facă față oricărei greutăți și de a mări potențialul nostru. Înzestrarea armatei, încurajarea agriculturii, refacerea căilor de comunicație și îngrijirea sănătății publice, reprezintă problemele pe care se pune accent în special, în noul regim”⁷. Sursa de inspirație a planificării economiei era și de această dată legislația fascistă italiană. Potrivit lui Salvatore Saladini, „scopul economiei planificate și a statului corporatist fascist, inaugurate după 1925, mai apropiată

de socialismul de stat decât de liberalismul economic, era înregimentarea economică”⁸.

Noul regim autoritar a avut în vedere planificarea economică, situație care intra în contradicție cu principiile liberale ale economiei de piață. Ziarul belgian *Le Soir*, de orientare liberală, amintește despre înființarea Consiliului Superior Economic, subliniind intențiile regimului autoritar de a planifica economia. Ainsî, M. Argetoianu, conseiller royal et président du Conseil Supérieur Economique; il a souligné que „le Conseil répond à un besoin économique ressenti depuis de nombreuses années et à un désir exprimé depuis longtemps par le roi. Dans sa forme actuelle etant compétant pour coordonner l’activité de différents départements économiques. Le Conseil, composé des représentants de l’économie et des spécialistes, dressera un plan économique général destiné à assurer la nationalisation et, par là, l’argumentation de la production du pays. Dans le cadre de ce plan général, un plan spécial pour une durée de trois ou quatre ans sera immédiatement mis en application. Le Ministre de l’économie, M. Constantinesco a caractérisé le conseil „comme un laboratoire destiné à coordonner les problèmes essentiels de l’économie roumaine”⁹.

Membrii Consiliului Superior Economic erau personalități din întreaga sferă economică și financiară a țării. Compoziția Consiliului Superior Economic se va regăsi și în

structurile Frontului Renașterii Naționale, precum și în compoziția Parlamentului corporatist. Numirea membrilor Consiliului Superior Economic prin decret-regal reflectă dorința monarhului de a avea un Consiliu compus din toți reprezentanții de seamă din sfera economiei și finanțelor. Prin urmare, compoziția Consiliului arăta în felul următor:

– Constantin Garoflid era Președintele Uniunii Centrale a Sindicatelor Agricole. Fiind ales senator la categoria agricultură, reprezenta Liga Agricolă în Senatul corporatist, el fiind și fost membru al Ligii Agrare;

– Constantin Angelescu era Directorul General al Băncii Urbane, fost membru al PNL a fost ales deputat în parlamentul corporatist, la categoria industrie și comerț, în circumscripția electorală București;

– Ion Gigurtu era Administrator delegat și director al Societății „Mica” și reprezentant al Uniunii industriilor metalurgice și miniere;

– Ion Bujoi era administrator delegat și Director al Societății „Petroșani”;

– Victor Slăvescu era Președintele Uniunii Generale a Industriașilor. Eugen Savu era Administrator delegat la Banca Națională a României;

– Constantin Osiceanu era Președintele Uniunii Camerelor de Comerț și Industrie;

– Adrian Oțoiu era Administrator delegat la Banca Națională a României;

– Ion Văluță era Președintele Camerei de Comerț Chișinău;

– Fritz Connerth era membru al Uniunii Sindicatelor Agricole;

– Ion Flueraș era Președintele Confederației Generale a Muncii din România¹⁰.

În ziarul Universul a fost publicată lista forurile de conducere ale Frontului Renașterii Naționale care au condus Directoratul. Directoratul avea 30 de membri, din care 10 reprezentau agricultura și muncă manuală, 10 comerțul și industria și 10 ocupațiile intelectuale. Directoratul, prin alcătuirea sa, reprezenta „organizarea tipic corporatistă a partidului”¹¹. Consilierii regali luau, oricând, parte la ședințele Directoratului. Directoratul se pronunța, în caz de urgență, asupra mersului administrației publice, controla și îndruma mersul organizațiilor Frontului și aplica sancțiunile disciplinare¹². Funcțiile deliberative ale Directoratului erau ocupate doar de acei oameni care erau agreeți de șeful organizației unice în stat, aceștia fiind numiți direct de către monarh.

În compoziția Directoratului, printre personalitățile numite prin decret regal, îl regăsim și pe guvernatorul BNR, Mitiță Constantinescu. Astfel, la categoria agricultură și muncă manuală au fost numiți: 1) Armand Călinescu, 2) Flondor Gheorghe, 3) Gherman Iftimie, 4) Jebeleanu Ioan, 5) Ionescu Sisești, 6) Șerban Mihail, 7) Seșcioreanu Constantin. La categoria comerț și industrie: 1) Angelescu Constantin,

2) Bujoi Ion, 3) Const. Mitiță, 4) Gafencu Grigore, 5) Gigurtu Ion, 6) Savu Eugen, 7) Slăvescu Victor. La categoria ocupații intelectuale: 1) Petre Andrei, 2) Cancicov Mircea, 3) Cazalciu Grigore, 4) Ghelmegeanu Mihai, 5) Hațieganu Iuliu, 6) Iamandi Victor, 7) Ralea Mihail¹³.

Mitiță Constantinescu: Super-ministrul economiei naționale

După apariția Consiliului Superior Economic un alt sector necesita unificarea. Astfel, într-un raport către Ministerul de Interne se vehicula ideea apariției unui Minister al Economiei Naționale, acesta fiind considerat de utilitate de către regimul autoritar. Consiliul Economic al Guvernului și Consiliul Superior Economic erau considerate a fi utile, dar se sugera că nu puteau dirija economia în măsura în care ar fi putut face acest lucru un fel de „superministru” al Economiei Naționale. De aceea, „era necesară o unitate de energie și de comandă printr-un ministru, în care să se înglobeze ministerul agriculturii, al comerțului și industriei, al comerțului exterior, toate instituțiile în legătură cu economia națională”¹⁴.

Mentalitatea dictatorială nu lipsea nici în domeniul economic, după cum nu a lipsit nici în construcția partidului unic. Ministerul Economiei Naționale era considerat a fi un fel de dictator, care „ar trebui să aibă agenți de execuție în teritoriu, dictatori

economici ai regiunii, stimulatori și coordonatori ai tuturor activităților economice”¹⁵. Atât Ministerul, cât și agenții lui din ținuturi, erau investiți cu puteri excepționale, deoarece numai astfel se considera că se putea realiza un program de proporții mari, menit să scoată economia țării din primitivism. Prin apariția unui astfel de „dictator” se puteau realiza și armonizarea interesele divergente.

Care era motivul pentru care un asemenea minister trebuia să apară?

Datorită faptului că „fiecare unitate economică lucra numai pentru interesul său propriu, fără a ține socoteală de interesul general”¹⁶. Ideea unui minister gigant al economiei naționale a fost acceptată prin înfrunarea sub conducerea unui singur ministru a departamentelor economiei naționale, a agriculturii și finanțelor. În aprilie 1938 s-a pus în aplicare reforma reorganizării Ministerului Industriei și Comerțului, fiind transformat în Ministerul Economiei Naționale, condus de Mitiță Constantinescu. Ministerul avea sarcina îndrumării, coordonării și încurajării forțelor de producție, a distribuirii producției prin comerțul intern, a orientării și supravegherii importului, întocmirea legilor economice pe tărâm industrial, comercial și bancar. Prin decretul din octombrie 1939 Ministerul Economiei Naționale putea hotărî sidicalizarea tuturor întreprinderilor dintr-o ramură industrială, stabilind sarcini concrete de producție și de desfacere a mărfurilor¹⁷.

Mitiță Constantinescu, în expunerea de motive, sintetizează viziunea

regimului despre modul în care ar trebui construită noua economie. Potrivit lui, „datorită conjuncturii internaționale și la noi s-a simțit necesitatea unui regim unitar de administrare, îndrumare și supraveghere a economiei naționale pentru coordonarea factorilor economici și realizarea interesului național”¹⁸. Discursul guvernului regal, în ceea ce privește supravegherea și controlul, este preluat de toate ministerele. Retorica dictatorială poate fi observată la Ministrul de Interne Armand Călinescu, la Ministrul Muncii Mihail Ralea și chiar la Ministrul Economiei Naționale Mitiță Constantinescu. Fenomenul controlului și dirijismului era încadrat ordinii europene autoritare. Cu toate că s-a înființat acest minister unic al naționalizării economiei și industriei, convingerea lui Mitiță Constantinescu era că „acest minister nu va fi creator de bunuri, nu va fi comerciant bancar sau de mărfuri, nu va crea substanța creditului”. Fiind format de doctrinele economice ale liberalismului¹⁹, totuși, Mitiță Constantinescu era de părere că „tot inițiativa și activitatea privată vor fi factorii esențiali de producție și de comerț, tot disponibilitățile pieței capitalurilor vor alimenta creditul de la economiile țării spre organismele bancare”²⁰.

În ianuarie 1940 s-a adoptat decretul pentru înființarea Comisariatului General al Petrolului pe lângă Ministerul Economiei Naționale, care se ocupa de extracția și prelucrarea țițeiului, precum și transportul,

înmagazinarea în rezervoare, vânzarea și distribuirea produselor, satisfacerea nevoilor armatei și populației civile; deciziile Comisariatului erau executorii. La 27 mai 1940 a fost semnat „pactul petrolului” prin care Germania obținea prioritate la exporturile românești, iar România primea în schimb armament și echipament de război²¹. În condițiile externe nefavorabile, precum acceptarea ultimatumului sovietic, Ministerul Economiei Naționale este înzestrat cu puteri depline. Prin decretul din mai 1940 se luau măsurile necesare privind organizarea, coordonarea și controlul producției, circulației și comunicației articolelor necesare armatei și populației civile atât în economia internă, cât și în schimburile cu străinătatea²², în special cu Germania.

Principala caracteristică a politicii financiare a regimului monarhiei autoritare a constat în faptul că statul se erija în exponentul comerțului exterior, prin uniunile patronale ale exportatorilor, controlând circulația valutară, mecanism care a putut fi pus în funcțiune prin cooptarea în Frontul Renașterii Naționale sau a Parlamentului corporatist a tuturor bancherilor în frunte cu Mitiță Constantinescu, șeful Bancii Naționale. Prin politica de unificare bancară, Carol al-II-lea a dorit să evite falimentul bancilor, situație des întâlnită în perioada interbelică, precum și evaziunea fiscală sau bancruta frauduloasă.

Bancherii erau mai discreți, din punct de vedere politic, însă, prin

înrolarea lor în structurile FRN-ului, România anului 1939 a avut cea mai mare creștere economică dintre toate țările continentului, deoarece activitatea celorlalte bănci era controlată direct de către guvern, prin intermediul Guvernatorului BNR, Mitiță Constantinescu, care era și el controlat, iar evaziunea fiscală și falimentul băncilor se intenționau a fi evitate. Acesta a fost motivul prezenței bancherilor în structurile partidului și mai târziu și parlamentul corporatist. Toată breasla bancherilor a primit funcții de deputați sau senatori în scopul menținerii ordinii fiscale și financiare. Mitiță Constantinescu a fost cel care a reușit, la sugestiile regelui, să mențină finanțele statului. Adtfel, regele Carol al-II-lea i-a cerut lui Mitiță Constantinescu să reevalueze stocul de aur al Bancii Naționale, evaluare în urma căreia leul a fost depreciat cu 50% față de nivelul anului 1929²³. În perioada regimului autoritar toate comenzile din industrie erau realizate de stat prin intermediul Ministerului Economiei Naționale, condus de Mitiță Constantinescu. Guvernele regimului autoritar carlist se împrumutau de pe piața internă de la diferite instituții financiare, contactând credite rurale, în vederea susținerii agriculturii²⁴. Prin planificarea și naționalizarea economiei, prin apariția breslelor, prin etatizarea sindicatelor, regimul carlist se asemenăna tot mai mult cu sistemele autoritare și totalitare, care au fost experimentate în deceniul al patrulea și în cele care au urmat și

denotă tendința generală de control a societății, economiei, sindicatelor, breslelor, prin intermediul pseudo-ideologiei colectiviste, de orientare fascistă.

În loc de concluzii

Funcționarea statului român, în perioada 1938-1940, după principiile ideologice ale corporatismului, a reprezentat un minus pentru evoluția politică, economică și socială. Organizarea corporatistă a breslelor a avut efectul centralizării sindicatelor și controlul acestora. Organizarea corporativă era doar un surogat deoarece clasa politică nu credea în ea, după cum nu credea nici în organizarea și funcționarea partidului unic. În ordinea corporatistă, „libertatea economică nu este respectată mai mult decât în statul socialist, căci inovația și concurența sunt restrânse de legi interne în fiecare ramură”²⁵. Luptele dintre liderii sindicatelor au continuat, cu toate că desființarea partidelor politice și apariția partidului unic a presupus și eliminarea con-

flictelor sindicale. Scopul unificării vieții sindicale a reprezentat realizarea acelei păci sociale pentru care vechiul regim liberal a fost dizolvat, însă noul regim dictatorial nu a reușit să instaureze ordinea economică și sindicală.

Modul de organizare corporatist a sindicatelor nu a reprezentat cheia rezolvării problemelor economice românești, după cum nici Consiliul Superior Economic, nici Ministerul Economiei Naționale nu au putut să planifice și să dirijeze economia, așa cum anunțase odată cu apariția instituției.

Consiliul Superior Economic a fost instituit pentru a coordona economia corporatistă prin politici de planism și etatatizare economică, însă instituția corporatistă în statul român autoritar a fost cea a breslei²⁶. Arhitectura breslei avea două dimensiuni una pe verticală și alta pe orizontală, care pun în lumină misiunea economică pentru care a luat naștere și anume dirijarea și coordonarea politicilor economice, în special cele de import și export.

Note

¹ Constantin Argetoianu, „Desbaterile Parlamentare”, Senatul, Ședința de joi 15 Iunie 1939, *Monitorul Oficial*, Nr.3, Partea A-III-A, Imprimeria Centrală, București, 1939, p. 32.

² *Ibidem*, p. 32.

³ *Ibidem*, p. 32.

⁴ Hans-Christian Maner, *Parlamentarismul În România*

(1930-1940), Editura Enciclopedică, București, 2004, P. 184.

⁵ Constantin Argetoianu, „Pe Marginea Unui Bilanț”, *Zece ani de domnie ai M.S. Regelui Carol al -II-Lea, Organizarea politică, juridică și administrativă*, Vol. I., Editura Editura Cartea Românească, București, 1940, p. 32.

- ⁶ *Ibidem*, pp. 32-33.
- ⁷ *Universul*, Anul Al 55-Lea, nr. 90, „Manifestul noului partid către țară”, 1 Aprilie 1938, p. 3.
- ⁸ Hans Rogger, Eugen Weber, (Coordonatori), *Drepta Europeană. Profil Istoric*, Editura Minerva, București, 1995, p. 195.
- ⁹ *Le Soir*, „Vers la relisation d'un vaste plan économique”, N°114, Dimanche, 24 Avril 1938, p. 3.
- ¹⁰ A.N.I.C., *Fond Președinția Consiliului De Miniștri*, Dosar 9/1938, ff. 8-9.
- ¹¹ Florin Müller., *Metamorfoze ale politicii române 1938-1940*, Editura Universității din București, București, 2005, p. 230.
- ¹² „Frontul Renașterii Naționale”, *Revista De Drept Public*, nr. 1-2, „Institutul De Arte Grafice Marvan”, București, 1939, p. 272.
- ¹³ *Universul*, Anul al 56- Lea, Nr.4, din 6 Ianuarie 1939, „Regulamentul Legii Pentru Înființarea FRN”, p. 9.
- ¹⁴ A.N.I.C., *Fond FRN*, Dosar 23/1940, f. 133.
- ¹⁵ *Ibidem*, f. 133.
- ¹⁶ *Ibidem*, f. 133.
- ¹⁷ Ioan Scurtu, *Istoria României În Anii 1918-1940*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996, p. 165.
- ¹⁸ A.N.I.C., *Fond Președinția Consiliului De Miniștri*, Dosar 18/1938, f. 9.
- ¹⁹ „Viața și opera lui Mitiță Constantinescu”, *Restitutio*, nr. 4, Banca Națională a României, 2004, accesat în data de 5.04.2016, file:///D:/Downloads/Mitita%20(1).pdf
- ²⁰ A.N.I.C., *Fond Președinția Consiliului De Miniștri*, Dosar 18/1938, f. 9.
- ²¹ Ioan Scurtu, *op. cit.*, p. 167.
- ²² Dinu Giurescu, Horia Matei, Nicolae Nicolaescu, Marcel Popa, Gheorghe Rădulescu, Alexandru Stănciulescu, *Istoria României În Date*, Editura Enciclopedică București, 2003, p. 445.
- ²³ Ioan Scurtu, *op. cit.*, p. 165.
- ²⁴ *Ibidem*, p. 165.
- ²⁵ Chantal Millon Delsol, *Ideile politice ale secolului XX*, traducere de Velica Boari, Editura Polirom, Iași, 2002, p. 120.
- ²⁶ Florin Grecu, „Critical Analysis Of National-Populist Rhetoric Of Mihail Ralea, Labour Minister, About Guilds And Corporatism”, în *South-East European Journal Of Political Science*, [Http://Seejps.Lumina.Org/Index.Php /75-Critical-Analysis-Of-National-Populist-Rhetoric-Of-Mihail-Ralea-Labour-Minister-About-Guilds-And-Corporatism](http://seejps.lumina.org/index.php/75-critical-analysis-of-national-populist-rhetoric-of-mihail-ralea-labour-minister-about-guilds-and-corporatism), accesat în data de 23.04.2016.

Bibliografie

Carti:

DELSOL, Millon Chantal, *Ideile politice ale secolului XX*, traducere de Velica Boari, Editura Polirom, Iași, 2002.

GIURESCU, DINU, Matei, Horia, NICOLAESCU, Nicolae, POPA, Marcel, Rădulescu, STĂNCIULESCU, Gheorghe, Alexandru, *Istoria României în date*, Editura Enciclopedică București, 2003.

MANER, *Hans-Christian*, *Parlamentarismul în România (1930-1940)*, Editura Enciclopedică, București, 2004.

MÜLLER, Florin, *Metamorfoze ale politicului românesc 1938-1940*, Editura Universității din București, București, 2005.

ROGGER, Hans, Weber, Eugen, (Coordonatori), *Drepta Europeană. Profil Istoric*, Editura Minerva, București, 1995.

SCURTU, Ioan, *Istoria României În Anii 1918-1940*, Editura Didactică Și Pedagogică, București, 1996.

Documente de arhivă:

A.N.I.C., *Fond FRN*, Dosar 23/1940.

A.N.I.C., *Fond Președinția Consiliului De Miniștri*, Dosar 9/1938.

A.N.I.C., *Fond Președinția Consiliului De Miniștri*, Dosar 18/1938.

Reviste:

ARGETOIANU, Constantin, *Zece Ani De Domnie Ai M.S. Regelui Carol Al -II-Lea, Organizarea politică, juridică și administrativă*, Vol. I., Editura Cartea Românească, București, 1940.

„Frontul Renașterii Naționale”, în *Revista de Drept Public*, No 1-2, , „Institutul de Arte Grafice Marvan”, București, 1939.

GRECU, Florin, „Critical Analysis Of National-Populist Rhetoric Of Mihail Ralea, Labour Minister, About Guilds And Corporatism”, *South-East European Journal Of Political Science*,

[Http://Seejps.Lumina.Org/Index.Php/75-Critical-Analysis-Of-National-Populist-Rhetoric-Of-MIHAIL-Ralea-Labour-Minister-About-Guilds-And-Corporatism](http://Seejps.Lumina.Org/Index.Php/75-Critical-Analysis-Of-National-Populist-Rhetoric-Of-MIHAIL-Ralea-Labour-Minister-About-Guilds-And-Corporatism).

„Viața și opera lui Mitiță Constantinescu”, *Restitutio*, nr. 4, Banca Națională a României, 2004, file:///D:/Downloads/Mitita%20(1).pdf.

Monitorul Oficial:

Monitorul Oficial, Nr.3, Partea A-III-A, Imprimeria Centrală, București, 1939.

Ziare:

Le Soir, Vers la relisation d'un vaste plan economique, nr. 114, Dimanche, 24 Avril 1938.

Universul, Anul Al 55-Lea, nr. 90, „Manifestul Noului Partid Către Țară”, Din 1 Aprilie 1938.

Universul, Anul Al 56- Lea, nr. 4, din 6 Ianuarie 1939, „Regulamentul Legii Pentru Înființarea FRN”.